

Baxter

RAZUMEVANJE
MOŽNOSTI ZDRAVLJENJA
BOLEZNI LEDVIC

VSEBINA

KAJ SE DOGAJA Z MANO?	05
LEDVICE: KAKO DELUJEJO?	06
KAJ SE DOGAJA PRI KRONIČNI LEDVIČNI BOLEZNI (KLB)?	07
• Najpogostejši vzroki kronične ledvične bolezni	
• Nekateri od možnosti	
TRI MOŽNOSTI ZDRAVLJENJA KRONIČNE LEDVIČNE BOLEZNI	09
• Dializa	
• Presaditev ledvic	
• Konzervativno zdravljenje	
KAKŠNE SO VAŠE MOŽNOSTI, ČE SE ODLOČITE ZA DIALIZO?	10

NA DOMU

PERITONEALNA DIALIZA (PD)	13
• Kako deluje?	
HEMODIALIZA NA DOMU (HD NA DOMU)	17
• Kako deluje?	

HEMODIALIZA

V BOLNIŠNICI	21
• Kako deluje?	
PREGLED MOŽNOSTI DIALIZE	22
PRESADITEV LEDVIC	25
• Kaj je presaditev ledvic?	
• Vira ledvic za presaditev	
• Dejstva o vseh darovanih ledvicah	
• Kako deluje?	
KONZERVATIVNO ZDRAVLJENJE.	28
NAJPOGOSTEJE ZASTAVLJENA VPRAŠANJA	30
V RAZMISLEK PRI ODLOČANJU	31

KAJ SE DOGAJA Z MANO?

Ko izveste, da imate kronično ledvično bolezen, je to precejšen šok: dializa ali presaditev ledvic lahko vpliva na številne vidike vašega življenja in zahteva korenito prilagoditev življenjskega sloga.

Ko izveste, da imate kronično ledvično bolezen, je to precejšen šok: dializa ali presaditev ledvic lahko vpliva na številne vidike vašega življenja in zahteva korenito prilagoditev življenjskega sloga.

Če boste dobro razumeli celotne okoliščine, se boste lahko vi in vaša družina v prihodnje čim bolje organizirali, da se boste prilagodili novim okoliščinam.

Ta knjižica je bila zasnovana za vse z ledvično odpovedjo in zagotavlja informacije o razpoložljivih možnostih zdravljenja.

Vendar pa ta knjižica ne more nadomestiti pogovorov z ljudmi v zdravstveni ekipi, ki skrbi za zdravljenje vaših ledvic, kot so zdravniki specialisti, medicinske sestre in bolničarji ter dietetiki. Najbolje je, da jo vzamete s sabo in preberete doma ter s temi informacijami dopolnite informacije, ki ste jih prejeli od zdravstvenih delavcev.

Če s svojo družino potrebujete podrobnejše informacije o možnostih zdravljenja in boleznih ledvic, vam je na voljo več virov. Za pomoč prosite svojo zdravstveno ekipo.

Informacije in znanje, ki jih boste prejeli, naj bi ponudili odgovore na vsa morebitna vprašanja, vam pomagali pri odločanju za najprimernejše zdravljenje ter vam pomagali zdravljenje umestiti v vsakodnevno življenje.

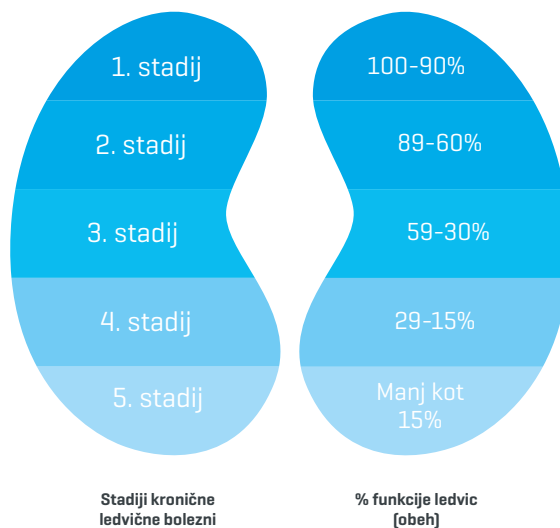
**NISTE SAMI;
ŠTEVILNI V VAŠI
ZDRAVSTVENI EKIPI VAM
LAHKO POMAGAJO.**

LEDVICE: KAKO DELUJEJO?

Ledvice pri zdravju igrajo pomembno vlogo. Večina se rodi s parom ledvic – po eno na vsaki strani hrbtenice tik pod rebri. Ledvice imajo obliko ledvičastega fižola. Vsaka je velika približno toliko kot majhna pest (12 cm) in tehta približno 150 gramov.

NORMALNE ZDRAVE LEDVICE:

- Prečiščevanje odpadnih snovi iz krvi
- Odstranjevanje odvečne tekočine
- Pomoč pri uravnavanju krvnega tlaka
- Pomoč pri proizvodnji rdečih krvničk
- Proizvodnja vitamina D za zdrave in močne kosti

KAJ SE DOGAJA PRI KRONIČNI LEDVIČNI BOLEZNI (KLB)?

PRI LEDVIČNI BOLEZNI FUNKCIJA LEDVIC POSTOPOMA SLABI.

Torej ...

- Krvi ne filtrirajo v redu
- Odvečne tekočine ne odvajajo v redu
- Se pojavljajo težave s krvnim tlakom
- Se lahko pojavijo slabokrvnost in bolezni kosti

NAJPOGOSTEJŠI VZROKI KRONIČNE LEDVIČNE BOLEZNI SO:

- Sladkorna bolezen
- Visok krvni tlak
- Poškodbe dela ledvic, ki filtrira kri
- Policistična bolezen ledvic
- Dolgotrajne ali pogoste okužbe ledvic

KATERI SO SIMPTOMI LEDVIČNE BOLEZNI?

Simptomi ledvične bolezni se lahko razlikujejo od osebe do osebe. Nekateri ljudje se sploh ne bodo počutili bolne ali pa ne bodo opazili simptomov.

Pogosto se bolniki bolezni sploh ne zavedajo, dokler ledvice ne prenehajo odvajati odpadnih snovi.

Zato ledvično bolezen včasih označujemo tudi kot »tiho«
bolezen.

Simptomi so navadno naslednji:

- Utrujenost in/ali šibkost
- Otekanje rok in stopal
- Zasoplost
- Izguba teka, neprijeten okus v ustih, bruhanje, slabost, hujšanje
- Težave s spanjem, srbečica, mišični krči, potemnitev kože

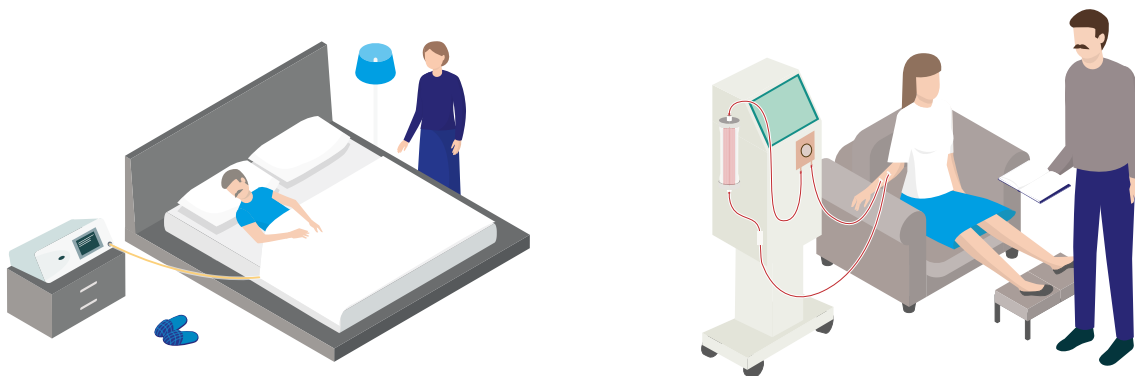
KATERE SO MOŽNOSTI ZDRAVLJENJA LEDVIČNE BOLEZNI?

Ledvična bolezen vas bo spremljala vse življenje. Odločitev za ustrezno zdravljenje je ključnega pomena. Seveda se lahko potrebe spremenijo in zdravljenje, s katerim ste začeli, vam morda ne bo ves čas ustrezalo. Torej je pametno razmisliti o prihodnosti in se s svojo zdravstveno ekipo redno pogovarjati o vaših možnostih.

Razmislite, koliko neodvisnosti želite med zdravljenjem; pa naj gre za neodvisnost doma ali v bolnišnici.

Raziskave so pokazale, da je kakovost življenja tistih, ki aktivno sodelujejo pri oskrbi in več storijo zase, višja, pa tudi simptomov imajo manj.¹

S svojo zdravstveno ekipo se pogovorite, kaj je za vas najprimernejše zdaj in v prihodnje. Vedno se lahko znova pogovorite o možnostih in po potrebi spremenite zdravljenje.

TRI MOŽNOSTI ZDRAVLJENJA

DIALIZA

Dializa je zdravljenje, ki delno prevzame funkcijo ledvic, če te ne delujejo pravilno. Na voljo vam je dializno zdravljenje na domu-peritonealna dializa ali hemodializa (dostopnost metode, se lahko razlikuje glede na smernice lokalnih praks in geografsko lokacijo) ter dializno zdravljenje v bolnišnici- hemodializa.

Če želite dializo opravljati doma, vam je na voljo ogromno podpore. Nikoli niste sami. Celotna ekipa bo poskrbela za varno zdravljenje doma, pomoč pa vam bo vedno na voljo po telefonu.

Nekateri aparati za dializo na domu so povezani z internetom, tako da lahko zdravniki in medicinske sestre spremljajo vaše zdravljenje. Nekateri bolniki se bodo pri tem počutili varneje. Če dialize ne morete izvesti sami, vam bodo pomagali svojci ali medicinske sestre, dokler ne boste dovolj prepričani v svoje zmogljivosti.

PRESADITEV LEDVIC

Ta vrsta zdravljenja pomeni, da zdrava oseba (darovalec) zdravo ledvico daruje osebi z obolelo ledvico (prejemniku).

Presaditev s kirurškim posegom izvede kirurg.

KONZERVATIVNO ZDRAVLJENJE

Če se odpoveste dializi ali presaditvi, ni mogoče zagotoviti daljšega preživetja. Vendar pa lahko s konzervativnim zdravljenjem obvladujete nekatere simptome kronične ledvične bolezni s pomočjo zdravil in injekcij, kot so diuretiki (zdravila za odvajanje vode iz telesa) in eritropoetin (EPO), ki pomaga pri zdravljenju slabokrvnosti.

ČE SE ODLOČITE ZA DIALIZO, KAKŠNE SO VAŠE MOŽNOSTI?

Ne pozabite, da lahko zdravljenje tudi spremenite, če vam trenutno ne ustreza več, zato se o tem redno pogovarjajte s svojo zdravstveno ekipo.

MOŽNOSTI DIALIZE

NA DOMU

Peritonealna dializa [PD]

Hemodializa na domu [HD na domu]

Zdravstvena ekipa bo poskrbela za vas ter vam zagotovila potrebno usposabljanje in podporo, tako da boste lahko zdravljenje sami varno izvajali doma.

- Zdravljenje boste lahko izvajali ob času, ki najbolje ustreza vašemu življenjskemu slogu, tako da boste lahko nadaljevali z delom ali se udeleževali v vsakodnevni dejavnosti.
- Vsak 1–2 meseca boste prišli v bolnišnico, kjer vam bo zdravnik pregledal ledvice.
- Morda vas bo na domu obiskovala medicinska sestra, vsekakor pa vam bo na voljo vedno, ko boste potrebovali nasvet.
- Na voljo so vam tudi podporne skupine za bolnike in ljudi s podobno ali isto diagnozo, o čemer vam lahko več pove vaša medicinska sestra.
- Nekateri aparati za dializo na domu so povezani z internetom, tako da lahko zdravniki in medicinske sestre spremljajo vaše zdravljenje, da boste pri tem pomirjeni.

V BOLNIŠNICI

Hemodializa [HD]

Med zdravljenjem bo prisotna zdravstvena ekipa.

- Časi zdravljenja z dializo so fiksni in navadno trajajo 4 ure dnevno, 3-krat tedensko (tradicionalna dializa).
- V dializnem centru boste srečevali druge bolnike.
- V bolnišnico boste morali iti 3-krat tedensko.
- Tudi če se odločite za dializo v bolnišnici, lahko pri zdravljenju še vedno sodelujete. Pozanimajte se o ustrezni skrbi zase ali minimalni zdravstveni negi.

PERITONEALNA DIALIZA (PD)

PERITONEALNA DIALIZA (PD) NA DOMU

Odločitev za PD kot prvi izbor zdravljenja ledvične bolezni lahko zagotovi nekatere koristi:

- Peritonealna dializa vam lahko pomaga dlje ohraniti preostalo ledvično funkcijo². Razlog je najverjetneje ta, da gre za neprekinjeno zdravljenje, torej brez prekinitev.
- Za PD krvi ni treba prečiščevati zunaj telesa. Torej bodo vaše žile ostale zdrave za hemodializo, če se pozneje odločite za to možnost.
- Pri ljudeh, ki čakajo na presaditev ledvic, lahko PD pomaga izboljšati možnosti za uspešno presaditev³.

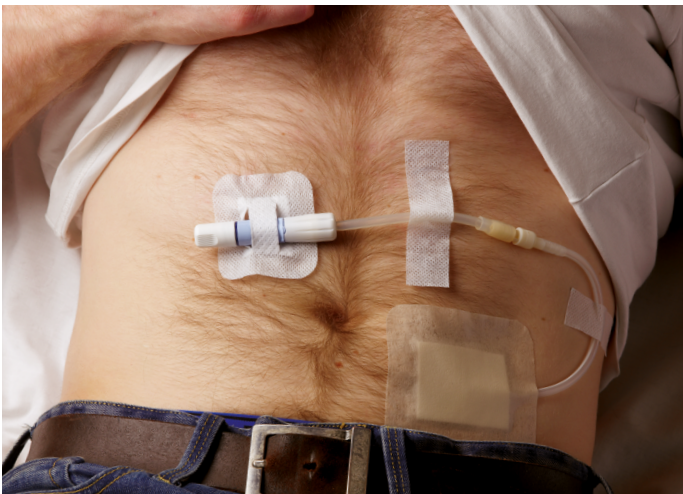
PERITONEALNA DIALIZA (PD) NA DOMU

KAKO DELUJE?

- Za peritonealno dializo potrebujete kateter za PD (mehko plastično cevko). Ta cevka ostane v vašem trebuhu in se uporablja za dovajanje dializne raztopine za PD v peritonealno votlino – prostor v telesu, kjer poteka dializa – in odvajanje iz nje. Kateter za PD namestijo s preprostim hitrim kirurškim posegom v lokalni ali splošni anesteziji. Kateter in izstopno mesto (kjer kateter izstopi iz telesa) zahtevata vsakodnevno nego.
- Dializna raztopina za PD ostane v peritonealni votlini, kar omogoča odstranjevanje prekomerne tekočine in toksinov. Tekočino je treba redno menjavati – to se imenuje izmenjava. Dializa poteka neprekinjeno, torej se tekočine in toksini odstranjujejo ves čas, ko je dializna raztopina v telesu.

strokovno usposabljanje, ki bo omogočilo varno izvedbo zdravljenja doma. Dolžina usposabljanja se lahko razlikuje. Povprečno traja en teden, vendar pa je lahko glede na vaše potrebe daljše ali krajše.

- Potreben material boste domov prejeli enkrat mesečno. Seveda boste doma potrebovali prostor za njegovo shranjevanje.
- Bolnišnična ekipa vas bo redno nadzorovala vsaj vsaka 2 meseca. Prav tako vam bo ves čas nekdo na voljo po telefonu. Na negovalno ekipo se lahko obrnete po telefonu 24 ur na dan 7 dni v tednu, če imate vprašanje ali se pojavijo težave.
- Nekateri aparati za peritonealno dializo so povezani z internetom, tako da lahko medicinske sestre in zdravniki vsak dan spremljajo vaše zdravljenje.

Kateter za PD

- Če pri terapiji potrebujete pomoč, vam lahko pomaga patronažna sestra ali negovalec.
- Če morate odpotovati službeno ali zasebno, lahko svoj aparat za PD vzamete s sabo.

Material in pripomočke za dializo je mogoče dostaviti skorajda kamor koli na svetu, prav tako pa je mogoče dializo izvajati povsod, če je le mesto čisto in primerno. Torej lahko brez težav greste na dopust ali obiščete prijatelje.

KAKO POTEKA ZDRAVLJENJE?

Peritonealno dializo je mogoče izvajati na dva načina.

KONTINUIRANA AMBULANTNA PERITONEALNA DIALIZA [CAPD]

Ta poteka z vrečkami dializne raztopine, ki jo ročno izmenjujete skozi kateter za PD, navadno 4-krat na dan. Vsaka izmenjava traja približno 30–45 minut.

AVTOMATIZIRANA PERITONEALNA DIALIZA [APD]

Poteka z aparatom za izmenjavo dializne raztopine skozi kateter za PD ponoči, ko spite.

Večini se zdi peritonealna dializa preprosta in se je naučijo v nekaj dneh. Seveda si lahko vzamete toliko časa, kot ga potrebujete, priporočljivo pa je, da se postopka nauči tudi nekdo od vaših bližnjih. Nekateri potrebujejo več pomoči, tako da vam lahko pri dializi na domu pomaga tudi medicinska sestra ali negovalec. Ta pomoč je lahko začasna in traja samo nekaj tednov, lahko pa je tudi tako dolga, kot je potrebno.

HEMODIALIZA NA DOMU (HD NA DOMU)

HEMODIALIZA NA DOMU (HD NA DOMU)

KAKO DELUJE?

- Za HD je potreben poseben žilni pristop (fistula). Tega izvedejo z manjšim kirurškim posegom, med katerim povežejo veno in arterijo (žile), da ustvarijo eno veliko žilo.
- Med HD se z iglami skozi fistulo iz telesa odvaja in vanj znova dovaja kri. Med dializo kri prehaja skozi umetno ledvico, pri čemer se odstranjujejo odpadne snovi in voda. To poteka enako kot pri hemodializi na domu in v bolnišnici.
- Če pri vas fistula ni bila izdelana, je mogoče za kroženje krvi skozi dializni aparat (glejte 21. stran) uporabiti kateter za hemodializo (plastično cevko).
- Nedavne raziskave so pokazale, da pogostejša ali dolgotrajnejša HD (na primer čez noč) zagotavlja številne prednosti za bolnike, ki se že zdravijo z dializo.⁴ Daljša ali pogostejša HD je seveda precej preprostejša na domu.
- Bolniki z daljšim trajanjem dialize navadno jemljejo manj zdravil za krvni tlak in imajo boljši nadzor nad ravnmi fosfatov v primerjavi s tradicionalno hemodializo.⁵
- Če se odločite za hemodializo na domu (HD na domu), bo vaša zdravstvena ekipa pripravila vse na vašem domu, vas in/ali vašega partnerja/ negovalca pa usposobila za varno izvajanje dialize. Dostopnost metode, se lahko razlikuje glede na smernice lokalnih praks in geografsko lokacijo.

Fistula

- Za hemodializo na domu boste potrebovali:
  - Vir vode in električno napajanje
  - Prostor za aparat, tako da boste lahko izvajali zdravljenje. Ekipo za hemodializo na domu bo sodelovala z vami in ocenila, kaj je še treba postoriti, da bo zdravljenje mogoče
  - Prostor za shranjevanje materiala
- Potreben material boste domov prejeli enkrat mesečno.
- Morda boste potrebovali pomoč partnerja, patronažne sestre ali koga drugega, ki se bo moral skupaj z vami udeležiti usposabljanja.
- Bolnišnična ekipo vas bo redno nadzorovala – vsaj vsaka 2 meseca. Na domu vas lahko prav tako obiščejo medicinske sestre. Prav tako vam bo ves čas nekdo na voljo po telefonu. Na negovalno ekipo se lahko obrnete po telefonu 24 ur na dan 7 dni v tednu, če imate vprašanje ali se pojavijo težave.
- Nekateri aparati za dializo na domu so povezani z internetom, tako da lahko zdravniki in medicinske sestre spremljajo vaše zdravljenje, da boste pri tem pomirjeni.

KAKO POTEKA ZDRAVLJENJE?

Hemodializa na domu in v bolnišnici poteka enako. Glavna razlika pa je, da se lahko doma sami odločate, kdaj boste izvajali dializo.

Razpoložljive možnosti zdravljenja

- Kratka dnevna dializa, ki traja od 2 do 3 ure 5- do 6-krat tedensko
- Dializa čez noč, ki traja od 6 do 8 ur 5- do 6-krat tedensko, ko spite
To se imenuje tudi nočna hemodializa na domu.
- Tradicionalna HD – dializa 3-krat na teden po 3 do 5 ur

Vaša zdravstvena ekipa se bo z vami pogovorila o teh možnostih. Izbirate lahko dneve in čas dialize.

Usposabljanje navadno traja od 2 do 12 tednov, odvisno od potreb posameznega bolnika.

Usposobili se boste za naslednje:

- Nastavitve naprave
- Vstavitev igel in priključitev na aparat
- Spremljanje zdravljenja
- Odklop od aparata

Usposobili se boste tudi za obravnavanje morebitnih težav.

Vaša zdravstvena ekipa se bo prepričala, da ste pripravljeni in si boste upali lotiti se dialize doma.

Med dializo lahko sedite na stolu ali ležite na postelji ob aparatu.

Gledate lahko televizijo, delate z računalnikom, berete, spite, jeste ali preživljate čas z družino.

Na voljo vam je tudi 24-urna podpora, saj je vaša zdravstvena ekipa ves čas dosegljiva po telefonu.

Med zdravljenjem s hemodializo lahko tudi potujete. Poiskati boste morali zdravstveno ustanovo, ki ponuja dializo za popotnike in turiste. Več informacij vam je na voljo pri medicinskih sestrah v vaši bolnišnici.

HEMODIALIZA (HD) V BOLNIŠNICI

V BOLNIŠNICI – HEMODIALIZA (HD)

KAKO DELUJE?

- Za HD je treba ustvariti poseben žilni pristop (fistulo). Tega izvedejo z manjšim kirurškim posegom, med katerim povežejo veno in arterijo (žile), da ustvarijo eno veliko žilo (glejte 17. stran).
- Med HD se z iglami skozi fistulo iz telesa odvaja in vanj znova dovaja kri. Med dializo kri prehaja skozi umetno ledvico, pri čemer se odstranjujejo odpadne snovi in voda. To poteka enako kot pri hemodializi na domu in v bolnišnici.
- Če pri vas fistula ni bila izdelana, je mogoče za kroženje krvi skozi dializni aparat uporabiti kateter za hemodializo (plastično cevko). Vstavi se v veliko žilo – navadno v vratu ali dimljah. Gre za kratek in preprost kirurški poseg v splošni ali lokalni anesteziji. Kateter za hemodializo je lahko samo začasen in se uporablja do priprave fistule.

Centralni venski kateter

KAKO POTEKA ZDRAVLJENJE?

- Če se zdravite s hemodializo v bolnišnici, se boste morali trikrat tedensko odpraviti v dializni center. Nekateri centri so odprti od 7. do 23. ure.
- Prevoz lahko ponudi zdravstvena ustanova ali pa zanj poskrbite sami.
- Med dializo lahko sedite na stolu ali ležite na postelji ob dializnem aparatu.
- V dializnem centru boste srečevali druge bolnike.
- Med dializo lahko gledate televizijo, delate z računalnikom, berete, spite ali jeste.
- Hemodializa v bolnišnici ne poteka neprekinjeno; torej med terapijami mineta eden do dva dneva.
- Med posameznimi dializnimi terapijami se v vašem telesu nabirajo prekomerna tekočina in toksini.
- Odločite se lahko, da boste sodelovali pri nekaterih ali celotnem postopku zdravljenja. Medicinsko sestro, ki skrbi za dializo, povprašajte o deljeni skrbi.
- Med zdravljenjem s hemodializo lahko tudi potujete. Poiskati boste morali zdravstveno ustanovo, ki ponuja dializo za popotnike in turiste. Več informacij vam je na voljo pri medicinskih sestrah v vaši bolnišnici.

PREGLED MOŽNOSTI DIALIZE

PERITONEALNA DIALIZA

PREDNOSTI

- Če kot možnost dialize izberete PD, boste s tem pomagali ohraniti preostalo funkcijo ledvic.
- Pri PD igle niso potrebne. Tako bo stanje vaših žil ohranjeno, če bi morda potrebovali hemodializo.
- Pri osebah, ki čakajo na presaditev, lahko PD pomaga izboljšati možnosti za uspešno presaditev ledvic.
- PD je kontinuirano zdravljenje, kar pomeni, da se raven toksinov ali tekočin v telesu ne spreminja močno.
- Za zdravljenje vam ni treba v dializni center.
- Izvajanje dialize doma omogoča zasebnost, prilagodljivost in udobje.
- Zdravljenje je mogoče izvajati ob času, ki vam glede na vaš življenjski slog najbolj ustreza.
- Material za dializo je prenosljiv, zato je mogoče dializo izvajati kjer koli.
- Material za dializo lahko ob ustreznem načrtovanju celo vzamete s sabo na dopust ali potovanje.

V RAZMISLEK

- V vaš trebuh je treba vstaviti plastično cevko – kateter za PD.
- Izmenjavo je pri CAPD treba izvajati približno 4-krat dnevno navadno 7 dni na teden.
- Pri APD metodi je potrebna namestitev naprave v vaši spalnici, dializa pa navadno poteka med spanjem 7 dni na teden.
- Za zdravljenje se morate usposobiti.
- Razmislite tudi, kako bo dializa na domu vplivala na vašo družino.
- V svojem domu boste morali narediti prostor za shranjevanje materiala.
- Morda boste morali spremeniti količino zaužite tekočine in prehrano.

HEMODIALIZA NA DOMU

PREDNOSTI

- Hemodializa na domu pomeni, da lahko dializo izvajate pogosteje. Nedavne raziskave so pokazale, da pogostejša ali dolgotrajnejša dializa (na primer čez noč) zagotavlja številne prednosti za bolnike, ki se že zdravijo z dializo.⁴
- Bolniki z daljšim trajanjem dialize navadno jemljejo manj zdravil za krvni tlak in nadzor nad ravnmi fosfatov v primerjavi s imajo boljši tradicionalno hemodializo.
- Za zdravljenje vam ni treba v dializni center.
- Izvajanje dialize doma omogoča zasebnost, prilagodljivost in udobje.
- Zdravljenje je mogoče izvajati ob času, ki vam glede na vaš življenjski slog najbolj ustreza.
- Tudi dopust lahko načrtujete, vendar pa se boste morali dogovoriti za termine v dializnem centru blizu svoje nastanitve. O tem se pogovorite s svojo zdravstveno ekipo.

V RAZMISLEK

- Potreben bo dostop do vašega krvnega obtoka skozi fistulo z iglami.
- Vi (in navadno vaš pomočnik) morate prejeti usposabljanje.
- Razmislite tudi, kako bo dializa na domu vplivala na vašo družino.
- V svojem domu boste morali narediti prostor za aparat in shranjevanje dializnega materiala.
- Prilagoditi bo treba tudi električno inštalacijo ter vodovodno napeljavo za priključitev aparata in obdelavo vode, ki jo boste uporabljali z opremo.
- Morda boste morali prilagoditi količino zaužite tekočine in prehrano.

HEMODIALIZA V BOLNIŠNICI

PREDNOSTI

- Zdravstveno osebje zdravljenje izvajajo v bolnišnici.
- Opreme in materiala vam ni treba shranjevati doma.
- Zdravljenje poteka z vmesnimi prekinitvami – navadno 3-krat tedensko, tako da boste imeli na teden 4 dni »prostega časa«.
- Še vedno lahko sodelujete pri svojem zdravljenju in delno prevzamete vaje pri dializi.
- Srečevali boste druge, ki so v podobni situaciji.
- Tudi dopust lahko načrtujete, vendar pa se boste morali dogovoriti za termine v dializnem centru blizu svoje nastanitve. O tem se pogovorite s svojo zdravstveno ekipo.

V RAZMISLEK

- Potreben bo dostop do vašega krvnega obtoka skozi fistulo z iglami ali skozi kateter za dializo.
- V dializni center boste morali iti 3-krat tedensko, kar je lahko med delovnim časom, nekateri centri pa ponujajo storitve tudi v večernih oz. zgodnjih jutranjih ali nočnih urah.
- Morda ne boste mogli nadaljevati z delom zaradi terminov dialize, oz. bo potrebno usklajevanje s službo.
- Če boste šli na dializo samo trikrat tedensko, boste najbrž morali omejiti količino zaužite tekočine in prehrano.

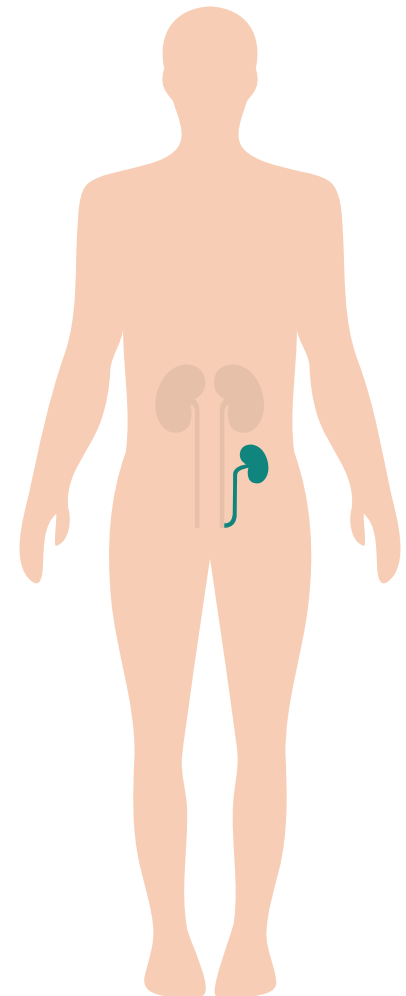

PRESADITEV LEDVIC

KAJ JE PRESADITEV LEDVIC?

Presaditev ledvic pomeni, da zdravo ledvico odstranijo iz človeškega darovalca in jo kirurško vstavijo v vas. Novo ledvico povežejo z vašimi lastnimi žilami, da se lahko kri filtrira skozi ledvico. Nova ledvica je prav tako povezana z vašim mehurjem, kamor se iz nje steka urin.

- Uspešna presaditev je najboljše zdravljenje za večino ljudi z odpovedjo ledvic. Bolniki z uspešno izvedeno presaditvijo lahko zaživijo kakovostnejše življenje in živijo dlje.
- Uspešna presaditev ledvic pomeni, da dializa ne bo potrebna.
- Po presaditvi je na voljo veliko zdravil, ki preprečujejo, da bi vaše telo zavrnilo novo ledvico. To zdravilo boste morali jemati vsak dan.
- Presajena ledvica prevzame večino nalog, ki jih opravljajo ledvice, dializa pa je sposobna samo odstranjevati toksine in odvečno tekočino.
- Nova ledvica navadno začne delovati skoraj takoj. Včasih pa lahko to traja nekaj dni. Morda nikoli niti ne začne delovati. Če presajena ledvica ne začne delovati takoj ali sploh ne, bo potrebna dializa.
- Presajene ledvice delujejo približno 10 let.⁷
- Če presajena ledvica preneha delovati, bo potrebna dializa ali ponovna presaditev.
- Žal pa niso vsi bolniki primerni za presaditev. Zdravniki bodo vsakega bolnika temeljito pregledali še pred načrtovanjem morebitne presaditve.

OD KOD PRIDEJO LEDVICE ZA PRESADITEV?

Obstajata dve vrsti darovalcev, ki lahko darujejo ledvico za presaditev.

Živi darovalci

- Ledvico lahko daruje živ darovalec. To je lahko družinski član, soproga ali soproga, dober prijatelj ali celo nekdo, ki ga morda ne poznate.

Mrtvi darovalci

- Ti darovalci so se odločili, da bodo svoje ledvice darovali po svoji smrti.

DEJSTVA O VSEH DAROVANIH LEDVICAH:

- Ledvico mora darovati darovalec, ki nima ali ni imel resnih zdravstvenih težav, kot je rak ali resne okužbe, npr. hepatitis ali AIDS.
- Krvna skupina in tkiva darovalca se morajo ujemati z bolnikovimi.
- Živi darovalec mora biti odrasla oseba, stara vsaj 18 let.

KAKO DELUJE PRESADITEV LEDVIC?

- Najprej je treba poiskati darovalca. Iskanje primerne ledvice se razlikuje glede na to, ali gre za živega ali mrtvega darovalca.
- Če želite ledvico živega darovalca, je treba poiskati primernega darovalca. Živi darovalec mora opraviti številne zdravstvene preglede, preden lahko daruje ledvico, tako da bo postopek res varen zanj in za vas.
- Pri mrtvih darovalcih pa je treba počakati, da je na voljo primerna ledvica. Ledvico mrtvega darovalca prejme najprimernejši bolnik.
- Med čakanjem na presaditev morate biti na voljo 24 ur na dan in biti sposobni hitro priti v bolnišnico.
- Pri organu, ki ga je daroval živi darovalec, vam morda ne bo treba čakati tako dolgo kot pri mrtvem darovalcu.
- Vendar pa je treba pri živem darovalcu temeljito pregledati vas in darovalca.
- Pred posegom je treba izvesti navzkrižni preizkus. S tem preprečimo, da bi telo zavrnilo novo ledvico. Če je navzkrižni preizkus negativen, je mogoče nadaljevati s presaditvijo.
- Presaditev ledvic traja približno 3 ure in večinoma presajena ledvica začne delovati takoj.
- Včasih pa presajena ledvica ne začne delovati takoj in je nekaj časa še potrebna dializa.
- Po kirurškem posegu boste morali vsakih nekaj dni v bolnišnico za preverjanje delovanja ledvic in prilagoditev zdravil.
- Sčasoma se bo število teh obiskov zmanjšalo, dokler vam bolnišnice ne bo treba obiskovati samo še enkrat letno.

KONZERVATIVNO ZDRAVLJENJE

Pri nekaterih bolnikih z odpovedjo ledvic so lahko prisotne še številne druge zdravstvene težave. Pri teh dializa ali presaditev morda ne bo izboljšala počutja ali kakovosti življenja.

ZATO SE NEKATERI SPLOH NE ODLOČIJO ZA DIALIZO ALI PRESADITEV.

- Če se odločite, da ne želite dialize ali presaditve, se o tem pogovorite s svojim zdravnikom in bližnjimi.
- Zdravstvena ekipa vam bo pomagala pri sprejemanju odločitve.
- Včasih ni povsem jasno, ali koristi odtehtajo breme zaradi dialize. V tem primeru je dializo najbolje začeti izvajati poskusno. Dokončno odločitev lahko še vedno sprejmete naknadno.
- Če se odpoveste dializi, lahko to pomeni krajše preživetje. Življenjska doba se bo pri tem razlikovala med bolniki. Odvisna bo od njihovega splošnega zdravstvenega stanja in preostale ledvične funkcije.
- Nekateri bolniki z odpovedjo ledvic, ki ne želijo dialize, lahko živijo samo še nekaj tednov, mesecev ali pa celo let.

Smrt zaradi odpovedi ledvic je navadno mirna in neboleča.

ČE SE ODLOČITE, DA NE ŽELITE DIALIZE, JE NEPREKINJENA ZDRAVSTVENA OSKRBA ŠE VEDNO POMEMBNA.

TA VKLJUČUJE NASLEDNJE:

- Prehrana – bolnikom, ki se ne bodo zdravili z dializo, bodo imeli koristi predvsem z upoštevanjem dietnih navodil.
- Obvladovanje slabokrvnosti – pri številnih bolnikih z odpovedjo ledvic se lahko pojavi slabokrvnost. Slabokrvnost je mogoče zdraviti z injekcijami EPO (eritropoetina).
- Krvni tlak – uravnavanje krvnega tlaka lahko upočasni odpoved ledvic.
- Nadzor nad simptomi – za nadzor nad simptomi so na voljo številne oblike zdravljenja. Pojavi se lahko:
  - Utrujenost in zaspanost
  - Slabost ali bruhanje. Pri tem si lahko pomagate s prehrano in zdravili
  - Nabiranje tekočin. Pri tem si lahko navadno pomagate z zdravili in omejenim vnosom soli ter tekočin.

NAJPOGOSTEJE ZASTAVLJENA VPRAŠANJA

V: Kdaj je treba začeti z dializo?

O: Priporočljivo je, da začnete z dializo, preden se pojavijo resni simptomi ali zapleti zaradi ledvične bolezni. Pri tem vam bo svetoval vaš zdravnik.

V: Ali je mogoče začetek dialize preložiti?

O: Včasih je mogoče preložiti začetek dialize z uravnavanjem krvnega tlaka, posebno prehrano in jemanjem zdravil, ki jih predpiše zdravnik.

V: Bo dializa ali presaditev odpravila težave?

O: Niti dializa niti presaditev ledvic ne more ozdraviti ledvične bolezni, vendar pa je razpoložljivo zdravljenje zelo učinkovito pri blaženju simptomov in podaljševanju življenjske dobe.

V: Kje poteka dializa?

O: Dializo lahko izvajate doma ali v bolnišnici. Doma lahko izbirate med hemodializo (HD) ali peritonealno dializo (PD). V bolnišnici je mogoče samo zdravljenje s HD.

V: Katero zdravljenje je najboljše – hemodializa ali peritonealna dializa?

O: Dolgoročno sta učinkoviti obe vrsti dialize, za eno pa se preprosto odločite po lastnih željah s kliničnega vidika ter glede na svoj življenjski slog. Številni bolniki poskusijo z različnimi vrstami dialize, kar je povsem normalno, ker se potrebe tudi spreminjajo. S svojo zdravstveno ekipo se redno pogovarjajte o svojem počutju, da boste v vsakem času prejeli za vas najboljše zdravljenje.

V: Kako lahko čim bolje poskrbim zase?

O: Čim bolj se seznanite s svojim zdravljenjem. Ko boste res razumeli prednosti posebne prehrane, jemanja zdravil in dialize, boste začutili, da imate boljši nadzor in se boste lažje prilagodili novemu življenjskemu slogu. Pomembno je, da se znova lotite čim več dejavnosti, s katerimi ste se ukvarjali pred tem. Vrnitev v staro rutino vam bo znova dala občutek normalnosti.

V RAZMISLEK PRI ODLOČANJU

- Trenutno ni zdravila za kronično ledvično bolezen.
- Zdraviti se boste morali vse življenje.
- Zdravljenje lahko spremenite oz. prilagodite, če je medicinsko primerno za vas.
- Morda boste skozi čas kot bolnik s kronično ledvično boleznijo večkrat spremenili zdravljenje.
- Včasih lahko iz zdravstvenih razlogov zdravniki in medicinske sestre priporočijo spremembo dialize.
- Načeloma sta obe metodi dialize (HD in PD) dolgoročno enako učinkoviti, vendar pa nekateri zdravniki menijo, da ima začetek s PD več zdravstvenih koristi v primerjavi s HD (glejte 12. stran).
- Uspešna presaditev ledvic je učinkovitejša od HD ali PD, vendar pa nekateri bolniki niso primerni za presaditev.
- Pri vseh vrstah zdravljenja ledvične bolezni je prisotno tveganje.
  - Najpogostejše tveganje je okužba.
  - Med dializo bo preprečevanje okužb postalo pomemben del vašega življenja.
  - Nekatere okužbe lahko zdravite tudi brez obiska bolnišnice.

**POMNITE, DA NIKOLI NISTE SAMI.
VAŠA ZDRAVSTVENA EKIPA BO VES ČAS SODELOVALA Z VAMI.
S SVOJIM ZNANJEM VAM BO POMAGALA SPREJETI
NAJBOLJŠO ODLOČITEV ZA VAŠ ŽIVLJENJSKI SLOG.**

ZA VAŠE ŽIVLJENJE GRE. TUDI ODLOČITEV JE VAŠA.

www.mykidneyjourney.com

1. The Health Foundation (2011) Helping People Help Themselves. p6.
2. Yeates K, et al. Hemodialysis and peritoneal dialysis are associated with similar outcomes for end-stage renal disease treatment in Canada. *Nephrol Dial Transplant* 2012; 27: 3568-75.
3. Molnar MZ, et al. Dialysis Modality and Outcomes in Kidney Transplant Recipients. *Clin J Am Soc Nephrol* 7: 332-41.
4. Pauly RP, et al. Survival among nocturnal home haemodialysis patients compared to kidney transplant recipients. *Nephrol Dial Transplant* 2009; 24(9): 2915-9.
5. Chertow GM, et al. In-Center Hemodialysis Six Times per Week versus Three Times per Week (The FHN Trial Group). *N Eng J Med* 2010; 363(24): 2287-300.
6. Walsh M, et al. The effects of nocturnal compared with conventional hemodialysis on mineral metabolism: A randomized-controlled trial *Hemodial Int* 2010; 14(2): 174-81.
7. UK Renal Registry 18th Annual Report: Chapter 2 UK Renal Replacement Therapy Prevalence in 2014: National and Centre-specific Analyses.

Pri podjetju Baxter se vedno trudimo, da bi vam zagotavljali samo najboljše informacije. Zato bomo veseli vaših povratnih informacij o vsebini, postavitvi in prijaznosti spletnega mesta do uporabnika.